भाग २

श्री ५ को सरकार

कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको शासनकालको एक्काईसौं वर्षमा संसदले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ।

२०४९ सालको ऐन नं ३८

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध बिरूदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रबल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम्।

वित्त कम्पनी ऐन, २०४२ लाई संशोधन गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : वित्त कम्पनी ऐन, २०४२ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकाले,

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको शासनकालको एक्काइसौं वर्षमा संसदले यो ऐन बनाएकोछ।

६८८ (४६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम "वित्त कम्पनी (पहिलो संशोधन) ऐन, २०४९" रहेको छ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. वित्त कम्पनी ऐन, २०४२ को दफा २ मा संशोधन : वित्त कम्पनी ऐन, २०४२ (यसपछि "मूल ऐन" भनिएको) को दफा २ को,-

(१) खण्ड (छ) पछि देहायको खण्ड (छ१) थपिएको छ :-

"(छ१) "निक्षेप" भन्नाले कुनै निर्धारित समय पछि ब्याज समेत दिने वा नदिने गरी नगद वा अन्य कुनै चल वा अचल सम्पत्ति फिर्ता दिने गरी कम्पनीले स्वीकार गरेको रकम सम्झनु पर्छ।"

(२) खण्ड (ज) मा रहेको "ऋण" भन्ने शब्द पछि "वा जमानत" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

(३) खण्ड (ट) पछि देहायका खण्ड (ट१) र (ट२) थपिएका छन् :-

"(ट१) "पूँजी कोष" भन्नाले भुक्तानी पूँजी, साधारण जगेडा कोष र वाँडफाँड नगरिएको नाफा सम्झनु पर्छ र सो शब्दले बैंकले समय समयमा निर्धारण गरेको अन्य कोष वा हिसाबलाई समेत जनाउँछ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(८२) "जोखिम सम्पत्ति" भन्नाले कम्पनीको विभिन्न सम्पत्तिहरू मध्ये बैंकले मान्यता दिएका सम्पत्तिहरू बाहेक अन्य सबै प्रकारका सम्पत्ति सम्झनु पर्छ।"

३. मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधन मूल ऐनको दफा ३ को सट्टा देहायको दफा ३ राखिएको छ :-

"३. कम्पनीको स्थापना : (१) वित्तीय कारोबार गर्ने उद्देश्यको लागि शेयरको बिक्रीबाट पूँजी उठाई सीमित दायित्व भएको कम्पनी (लिमिटेड कम्पनी) स्थापना गर्न सकिने छ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्थापना भएको कम्पनीले देहायको कुनै वा सबै वित्तीय कारोबार गर्न सक्नेछ :-

(क) कृषि वा गैर कृषि क्षेत्रका कुनै पनि व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई सवारी साधन, मेशिन, औजार, उपकरण, घरायसी टिकाउ सामान वा त्यस्ते अन्य चल सम्पत्तिको लागि किस्तावन्दी वा हायर पर्चेज कर्जा वा सापटी उपलब्ध गराउने ।

(ख) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई आवासीय घर वा गोदाम घर खरिद गर्ने वा निर्माण गर्न वा त्यस्तो आवासीय घर वा गोदाम घर निर्माण गर्नका निमित्त जग्गा खरिद गर्न कर्जा उपलब्ध गराउने ।

६९० (४८)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई सवारी साधन, मेशिन, औजार, उपकरण, घरायसी टिकाउ सामान वा व्यस्ती चल सम्पत्ति भाडा (लिज) मा लिन कर्जा (लिजिङ्ग फाइनान्स) उपलब्ध गराउने वा व्यस्ता चल सम्पत्ति भाडा (लिज) मा दिने ।

(घ) आर्थिक विकासमा टेवा दिने खालका उद्योग, व्यापार वा व्यवसाय सञ्चालनका लागि मध्यकालीन वा दीर्घकालीन अवधिका निमित्त कर्जा उपलब्ध गराउने वा सो सम्बन्धी माध्यम (इन्टरमिडियरी) को काम गर्ने वा जमानत बस्ने ।

<u>स्पष्टीकरण</u> : यस खण्डको प्रयोजनको लागि 'मध्यकालीन वा दीर्घकालीन अवधि' भन्नाले बैंकले समय समयमा कम्पनीलाई सूचित गरी तोकि दिएको अवधि संझनु पर्छ।

(ङ) श्री ५ को सरकारद्वारा निष्कासित ऋणपत्र र अन्य कम्पनी वा संस्थाद्वारा जारी गरिएको धितोपत्रहरू खरिद बिक्री गर्ने, अण्डरराईट गर्ने र सो कामको लागि सिण्डिकेशन गर्ने वा सिण्डिकेशनमा भाग लिने तथा धितोपत्र कारोवार ऐन, २०४०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

बमोजिम दलाल (ब्रोकर) को काम गर्ने ।

(च) निक्षेप सङ्कलन गर्ने ।

(छ) बैंकको पूर्व स्वीकृति लिइ मर्चेन्ट बैंकिङ्गको काम गर्ने ।

(ज) यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न आवश्यक र सम्बद्ध देखिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।"

४. मूल ऐनको दफा ४ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छः-

"४ कम्पनी स्थापना गर्न निवेदन दिनुपर्ने : दफा ३ बमोजिम कम्पनी स्थापना गर्न चाहने व्यक्तिले विभागमा निवेदन दिनु पर्नेछ।"

५. मूल ऐनको दफा ६ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ६ को उपदफा (३) झिकिएको छ ।

६. मूल ऐनमा दफा ६क थप : मूल ऐनको दफा ६ पछि देहायको दफा ६क थपिएको छ :-

"६क. वित्तीय कारोवार गर्न बैंकको इजाजतपत्र लिनु पर्ने : (१) दफा ६ बमोजिम दर्ता भई स्थापना भएको कम्पनीले वित्तीय कारोवार गर्नु अघि बैंकको इजाजतपत्र लिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको इजाजतपत्रको लागि कम्पनीले देहायका कागजातहरू संलग्न गरी बैंकमा निवेदन दिनु पर्नेछ :-

६९१
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) कम्पनीको प्रबन्धपत्र, नियमावली र विवरणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि।

(ख) बैंकले तोकिदिए बमोजिमका अन्य विवरणहरू।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको निवेदन पर्न आएमा बैंकले आवश्यक जाँचबुझ गरी उपयुक्त देखेमा त्यस्तो कम्पनीलाई वित्तीय कारोबार सञ्चालन गर्ने इजाजतपत्र प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम वित्तीय कारोबार सञ्चालन गर्ने इजाजतपत्र दिँदा बैंकले आवश्यक शर्तहरू तोक्न सक्नेछ र यसरी बैंकले तोकिदिएका शर्तहरू पूरा गर्नु सम्बन्धित कम्पनीको कर्तव्य हुनेछ।"

७. <u>मूल ऐनको दफा ९ मा संशोधन :</u> मूल ऐनको दफा ९ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका "बढीमा सात जना" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कम्तीमा पाँच जना" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) उपदफा (४) को अन्त्यमा रहेका "सञ्चालकहरू मनोनयन गर्न सक्नेछ" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सञ्चालकका साथै वैकल्पिक सञ्चालक समेत नियुक्त गर्न सक्नेछ। यसरी नियुक्त भएका वैकल्पिक सञ्चालकले सञ्चालकको अनुपस्थितिमा सञ्चालकको अधिकारको प्रयोग र कर्तव्यको पालन गर्नेछ।" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

६६३
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(३) उपदफा (५) मा रहेको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश झिकिएकोछ ।

(४) उपदफा (६) को अन्त्यमा रहेको "यसरी नियुक्त भएको सञ्चालकको पदक कायम गर्दा उपदफा (५) बमोजिम गणना गरिने छैन।" भन्ने वाक्यांश झिकिएकोछ ।

८. <u>मूल ऐनको दफा ११ मा संशोधन</u> : मूल ऐनको दफा ११ को खण्ड (ग) मा रहेका "दामासाहीमा परेको" भन्ने शब्दहरू पछि "वा कर्जा सम्बन्धी कालो सूचीमा परेका" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

९. <u>मूल ऐनको दफा १६ मा संशोधन</u> : मूल ऐनको दफा १६ को खण्ड (घ) पछि देहायका खण्ड (ङ), (च) र (छ) थपिएका छन् :-

"(ङ) आफूले गर्ने कामसंग सम्बन्धित अचल सम्पत्ति बाहेक अन्य अचल सम्पत्ति खरिद गर्ने,

(च) बैंकको स्वीकृति बिना सूचिकृत नभएका संगठित संस्थाहरूको शेयर खरिद गर्न वा कुनै फर्म, कम्पनी वा संस्थामा वित्तीय स्वार्थ राख्न,

(छ) कुनै सञ्चालक अभिकर्ता भएको वा व्यवस्थापनमा भाग लिएको वा निजको पाँच प्रतिशत वा सो भन्दा बढी शेयर भएको कुनै फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई कर्जा उपलब्ध गराउन।"

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१०. <u>मूल ऐनको दफा २१ मा संशोधन</u> : मूल ऐनको दफा २१ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

"(१) कम्पनीको चुक्ता पूँजी कम्तीमा पच्चीस लाख रुपैयाँ हुनु पर्नेछ।

तर कम्पनीले गर्ने काम र शाखा कार्यालयहरूको संख्यालाई हेरी बैंकले कुनै कम्पनीको चुक्ता पूँजी पच्चीस लाख रुपैंया भन्दा बढी हुनु पर्ने गरी तोक्न सक्नेछ।"

(२) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छः-

"(१क) उपदफा (१) बमोजिम हुने कम्पनीको चुक्ता पूँजीको रकमलाई एक एक सय रुपैंयाको शेयरमा विभाजित गरिने छ। यसरी विभाजित प्रत्येक शेयर अविभाज्य हुनेछ।"

(३) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ :-

"(५) कम्पनीको घटीमा चालीस प्रतिशत शेयर बिक्री वितरणको लागि सार्वजनिक रूपमा खुल्ला गर्नु पर्नेछ।

तर विदेशी वा अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्था संस्थापक हुने कम्पनीको

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

हकमा घटीमा पच्चीस प्रतिशत शेयर सार्वजनिक रूपमा खुल्ला गरे पुग्नेछ।"

(४) उपदफा (६) र (७) झिकिएका छन्।

(५) उपदफा (८) मा रहेका "कम्पनीको शेयर विदेशी नागरिकलाई" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कम्पनीको शेयर विदेशी संगठित संस्था वा नागरिकलाई" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

११. मूल ऐनको दफा २३ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २३ को उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छः-

"तर बैंकले तोकिदिएको सीमा भन्दा घटी आर्थिक सहायता वा ऋण लिँदा यस्तो स्वीकृति लिनु पर्ने छैन।"

१२. मूल ऐनको दफा २५ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २५ को,-

(१) उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

"तर निक्षेप सङ्कलन नगर्ने कम्पनीले तरल सम्पत्ति राख्नु पर्ने छैन।"

(२) उपदफा (२) मा रहेका "आफूले तिर्नु पर्ने कूल कर्जाको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "त्यस्तै प्रकारका अन्य" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

१३. मूल ऐनको दफा २६ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २६को उपदफा (२) को "स्पष्टीकरण" र उपदफा (३) झिकिएको छ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१४. मूल ऐनको दफा २९ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २९ को सट्टा देहायको दफा २९ राखिएको छ :-

"२९ जगेडा कोष : (१) दफा २८ बमोजिमको कोष बाहेक कम्पनीले एउटा छुट्टै जगेडा कोष खडा गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खडा गरिएको जगेडा कोषमा चुक्ता पूँजीको दोबर नभएसम्म प्रत्येक वर्षको खुद नाफाबाट कम से कम पच्चीस प्रतिशत रकम थप गर्दै लानु पर्नेछ ।

(३) कम्पनीले जगेडा कोषमा जम्मा भएको रकम झिक्न परेमा बैंकको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।"

१५. मूल ऐनको दफा ३० मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३० को अन्त्यमा रहेका 'बैंक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ' भन्ने शब्दहरूको सट्टा 'बैंक समक्ष पेश गरी त्यस्तो लाभहानीको विवरण सार्वजनिक रूपमा समेत प्रकाशित गर्नु पर्नेछ' भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१६. मूल ऐनको दफा ३३ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३३ को उपदफा (२) को खण्ड (ग) पछि देहायका खण्ड (ग१), (ग२) र (ग३) थपिएका छन् :-

"(ग१) जोखिम व्यहोर्ने कोष पर्याप्त मात्रामा राखेको छ छैन,

(ग२) बैंकले दिएको निर्देशन अनुरूप कार्य भएको छ छैन,

६९६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग३) कम्पनी तथा निक्षेपकर्ताको हित र संरक्षण हुने कार्य भएको छ छैन।"

१७. मूल ऐनको दफा ४१ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४१ को खण्ड (ग) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

"तर यस्तो कोष निक्षेप सङ्कलन नगर्ने कम्पनीले राख्नु पर्ने छैन।"

१८. मूल ऐनको दफा ४२ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४२ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएकोछ,-

"(१) दफा ३५ बमोजिम बैंकमा प्राप्त भएका विवरणहरूबाट कम्पनीले निक्षेपकर्ता वा लगानीकर्ताको हितलाई हानी नोक्सानी पुग्ने गरी कर्जा उपलब्ध गराएको देखिएमा बैंकले त्यस्तो कर्जा उपलब्ध गराउन वा निक्षेप सङ्कलन गर्न बन्देज लगाउन सक्नेछ।

तर यसरी बन्देज लगाउनु अघि बैंकले कम्पनीलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ।"

(२) उपदफा (३) को खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (घ) थपिएकोछ :-

"(घ) दफा ४५ मा उल्लेख भएका कुनै वा सबै अवस्था भएमा।"

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(३) उपदफा (४) मा रहेका "कुनै कारवाही" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कुनै वा सबै कारवाही" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(४) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (५) थपिएको छ :-

"(५) उपदफा (४) बमोजिम बैंकले कुनै कम्पनी उपर कारवाही चलाउँदा सो कम्पनीलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ।"

१९. मूल ऐनको दफा ४५ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४५ को सट्टा देहायको दफा ४५ राखिएको छ :-

"४५ इजाजतपत्र निलम्बन गर्न सक्ने : (१) बैंकले देहायको कुनै अवस्थामा कम्पनीलाई वित्तीय कारोवार गर्न दिएको इजाजतपत्र निलम्बन गर्न सक्नेछ :-

(क) कम्पनीले आफ्नो कारोवार गर्न छाडेमा,

(ख) निक्षेपकर्ताको हित विपरीत हुने गरी कम्पनीले कारोवार गरी रहेकोछ भन्ने कुरामा बैंक विश्वस्त भएमा,

(ग) निक्षेप दायित्व पूरा गर्न कम्पनीको सम्पत्ति अपर्याप्त भएमा,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(घ) बैंकले तोकिदिएको चुक्ता पूँजी भन्दा कम्ती चुक्ता पूँजीमा कम्पनीले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालन गरेमा,

(ङ) इजाजतपत्रमा तोकिएको शर्त अनुरूप काम नगरेमा,

(च) बैंकले समय समयमा दिएको निर्देशन पालन नगरेमा,

(छ) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम उल्लङ्घन गरेमा।

(२) उपदफा (१) बमोजिम इजाजतपत्र निलम्बन गर्ने गरी बैंकले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझेमा सो निलम्बन गर्ने निर्णयको सूचना पाएको मितिले पैंतीस दिन भित्र कम्पनीले श्री ५ को सरकार समक्ष पुनरावेदन गर्न सक्नेछ। त्यसमा श्री ५ को सरकारबाट भएको निर्णय अन्तिम हुनेछ।"

२०. <u>मूल ऐनको दफा ५२ मा संशोधन</u> : मूल ऐनको दफा ५२ को अन्त्यमा रहेका "बैंकले सो निलम्बन फुकुवा गर्न विभागमा सिफारिश गर्न सक्नेछ र त्यसरी बैंकको सिफारिश प्राप्त भएमा विभागले त्यस्तो निलम्बन फुकुवा गर्नुपर्नेछ" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "बैंकले सो निलम्बन फुकुवा गर्न सक्नेछ" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२१. मूल ऐनको दफा ५८ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ५८ को उपदफा (४) पछि देहायका उपदफा (५) र (६) थपिएका छन:-

"(५) दफा ६ बमोजिम कम्पनी दर्ता नगराई वा दफा ६क बमोजिम इजाजतपत्र नलिई वित्तीय कारोवार गर्नेलाई तीन वर्षसम्म कैद वा पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै सजाय हुनेछ र त्यसरी वित्तीय कारोवार गर्नेबाट कसैलाई कुनै रकम भराई दिनु पर्ने देखिएमा त्यस्तो रकम समेत भराई दिन सक्नेछ ।

(६) कुनै कम्पनीको सञ्चालक, महाप्रबन्धक वा अन्य पदाधिकारीले जानी जानी कुनै ग्राहक वा निक्षेपकर्ताको हक हितमा कुनै हानी नोक्सानी पु-याएमा त्यस्तो सञ्चालक, महाप्रबन्धक वा अन्य पदाधिकारीलाई दुई वर्षसम्म कैद वा पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै सजाय हुनेछ र निजहरूबाट ग्राहक वा निक्षेपकर्तालाई भएको हानी नोक्सानीको रकम समेत भराई दिन सक्नेछ।"

२२. मूल ऐनको दफा ६३ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ६३ मा रहेका "बैंकको स्वीकृति लिई" भन्ने

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

शब्दहरू झिकिएका छन् ।

२३. खारेजी : मूल ऐनको दफा ५, ३६, ३७ र ६४ खारेज गरिएका छन्।

लालमोहर सदर मितिः– २०४९।८।११।५

आज्ञाले,
वेदव्यास क्षेत्री
श्री ५ को सरकारको सचिव

602

अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार